

Samen bouwen aan integraal sediment en waterbeheer: sediment- en waterbodemonderzoeker

Nele Van Ransbeeck (VMM) & Wim Clymans (VITO)

De sediment- en waterbodemonderzoeker, zijn een samenwerking van:

Waarom de Sediment- en Waterbodenvrkenner?

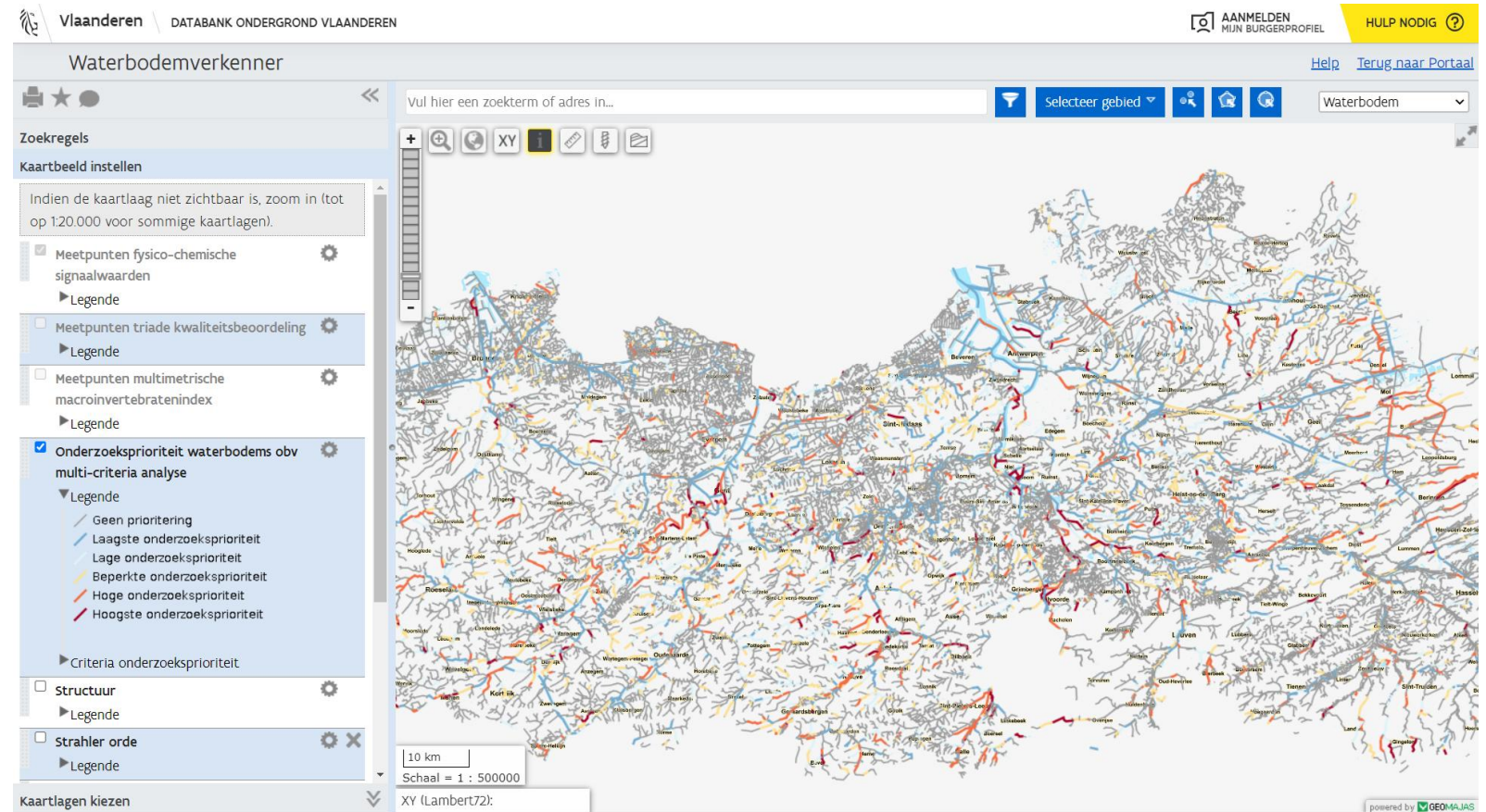
- ▶ Inventaris van de bronnen, transportroutes en maatregelen inzake sedimentbeheer ondersteuning
- ▶ Identificatie, prioritering en aanpak van verontreinigde waterbodems ondersteunen
- ▶ Integratie van ruimtelijke data m.b.t. milieu-toestand in Vlaanderen ondersteunen

➔ Ondersteunen integraal en duurzaam sediment- en waterbodembeheer in Vlaanderen

Wat is de Waterbodem en Sedimentverkenner?

Themaverkenkers

- > Bodemverkenner [↗](#)
- > Bodemverontreinigingsverkenner [↗](#)
- > Delfstoffenverkenner [↗](#)
- > Freatisch grondwater [↗](#)
- > Ondiep model Antwerpen [↗](#)
- > PFAS-verkenner [↗](#)
- > Plastische gronden [↗](#)
- > Sedimentverkenner [↗](#)
- > Waterbodemverkenner [↗](#)

Wat is de Waterbodem en Sedimentverkenner?

► Waterbodemverkenner:

focus op
kwaliteit en toestand van de
waterbodem
(verontreiniging, ecologie, prioriteiten)

► Sedimentverkenner:

focus op
dynamiek en beheer van sediment
(transport, baggeren, volumes,
hergebruik)

Synergie

Samen een volledig beeld van:

- wat de toestand is (kwaliteit, vervuiling)
- en wat ermee gebeurt (bronnen, verplaatsing, verwijdering, beheer)

Doelgroep

Beleidsmakers en overheden

- Essentiële kennisbasis voor strategisch water- en milieubeleid op regionaal en nationaal niveau (i.e. maatregelen en financiering binnen SGBP-cycli, prioritering saneringsprojecten,...)

Waterloopbeheerders

- Verkenners ondersteunen dagelijkse planning en risicobeoordeling van bagger- en onderhoudswerken

Studiebureaus en onderzoekers

- Toegang tot gecentraliseerde data voor milieuanalyses, projectvoorbereiding en wetenschappelijk onderzoek (i.e. onderdeel CvGP en standaardprocedures OBO/BBO).

Land en watermanagers / ruimtelijke planners / gebiedscoördinatoren

- Ondersteuning gebiedsgericht sedimentbeheer: van bron tot monding (ikv Blue Deal, Water-Land-Schap,...)

Sedimentverkenner

Vlaanderen Databank Ondergrond Vlaanderen

AANGEMELD Databank Ondergrond Vlaand... HULP NODIG ?

Sedimentverkenner

Help Terug naar Portaal

Vul hier een zoekterm of adres in...

Selecteer gebied

Sediment

Zoekregels

Kaartbeeld instellen

Kaartlagen kiezen

Ga naar [Kaartbeeld instellen](#) om de weergave van de aangevinkte kaartlagen te personaliseren.

Sediment DOV Andere Extern

- + Bodem
- + Erosie
- + Hoogtemodellen
- + Hydrometrie
- + Sediment
- + Waterbeheer

25 km

Schaal = 1 : 1000000

XY (Lambert72):

powered by GEOMA.JAS

Welke informatie vind je op de Sedimentverkenner?

Geïntegreerde thema's doorheen het stroomgebied

Bodem + erosie → **aanvoer sediment**

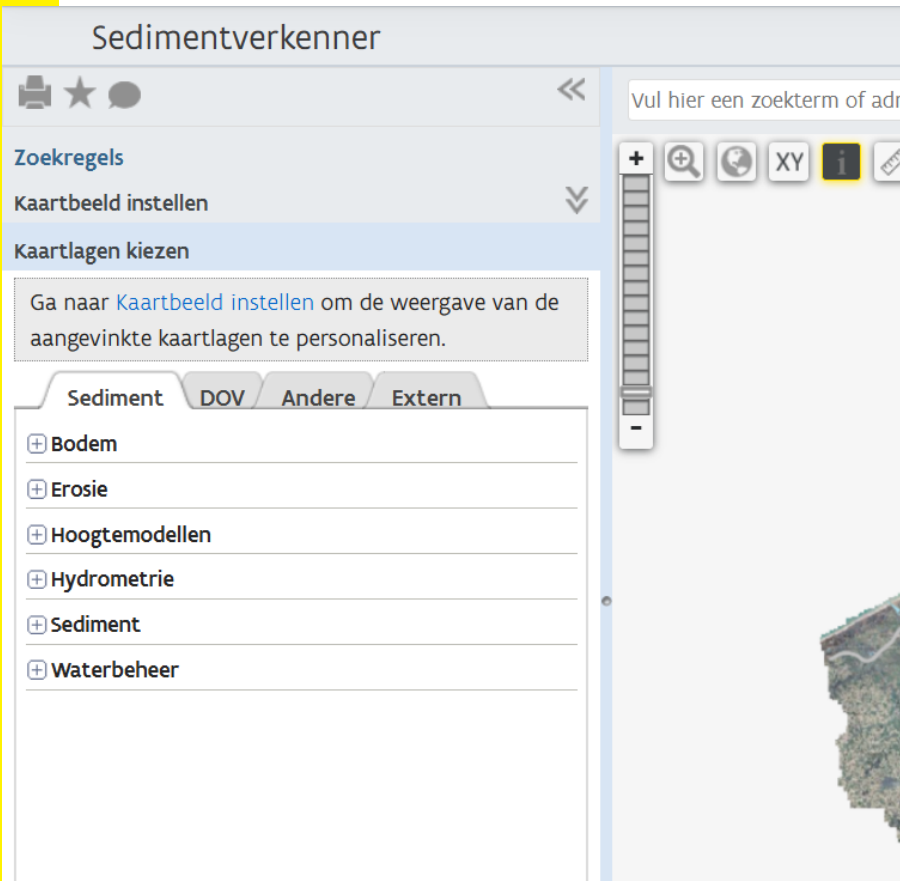
Hoogte + hydrometrie → **transport en verspreiding**

Sediment → **impact op waterkwaliteit
en sedimentkwantiteit**

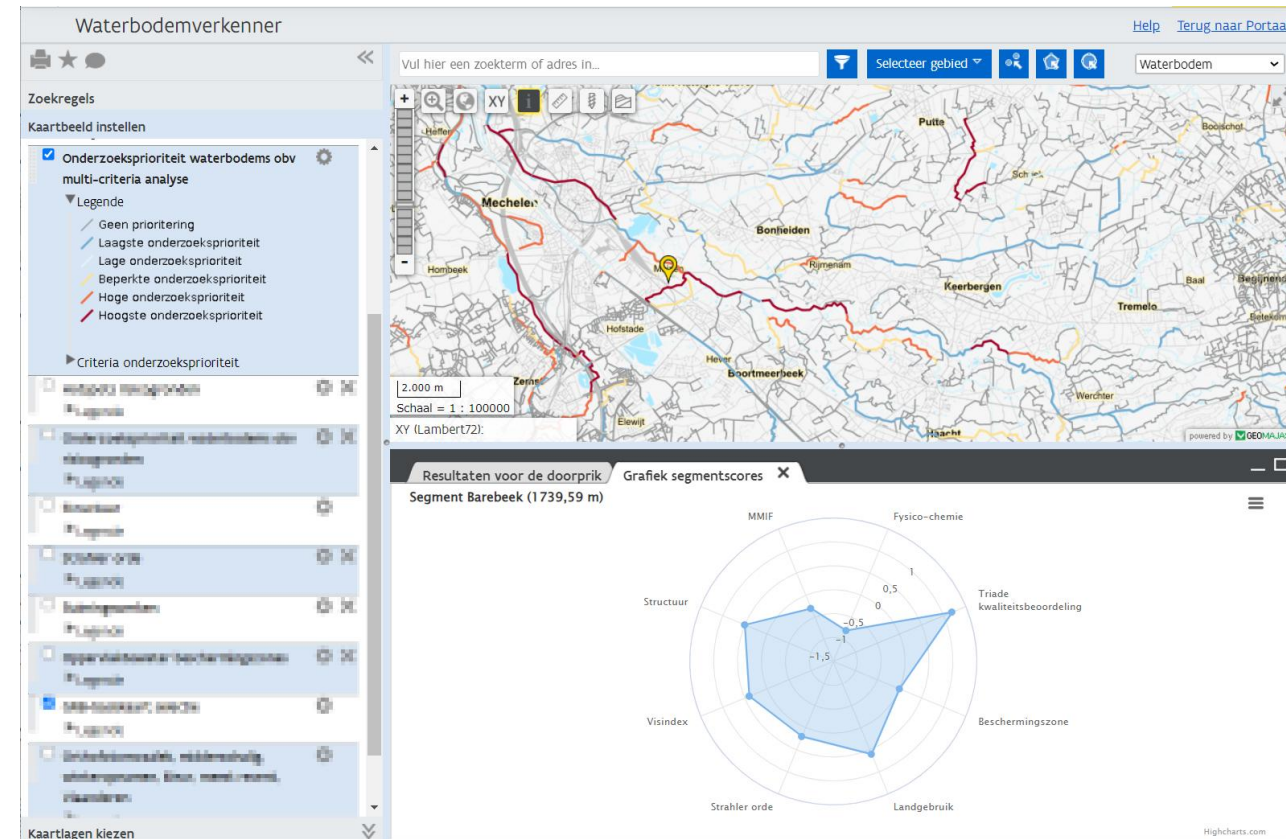

Waterbeheer → **Inrichting en beheer watersysteem**

Welke informatie vind je op de Waterbodemonverkenner?

- Waterbodemonkwaliteitsgegevens (2000 tot heden)
  - Inschatting verontreinigingsgraad en hergebruik
  - Focus parameters bvb gebromeerde vlamvertragers
- Prioritering aanpak verontreinigde waterbodemon: scenario **duurzaam** en **hotspots**
- *WIP: Lozings- en vergunningsgegevens oppervlaktewater (VMM) – najaar 2026*

Richting integraal sediment- en waterbodembeheer

➤ Relevante achtergrondlagen voor uitvoeren gebiedsanalyse:

Erosie en sedimenttransport

PFAS problematiek

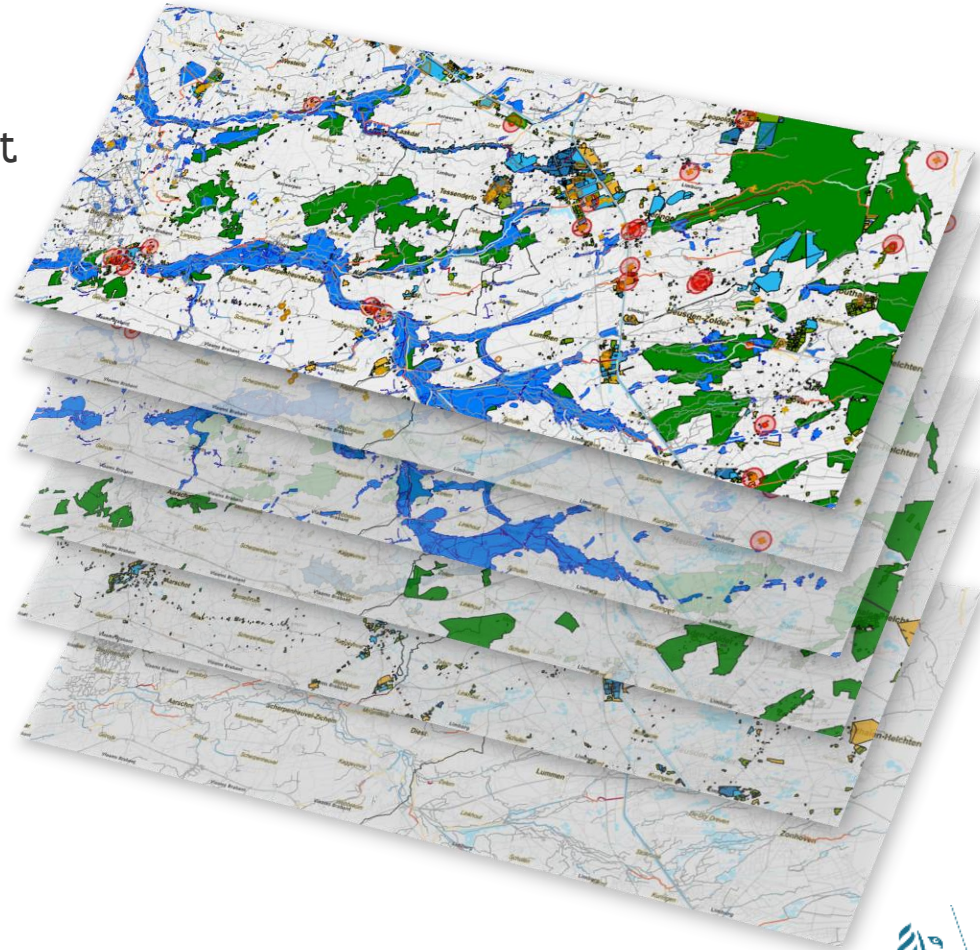
Overstromingsrisico

Habitatrichtlijngebied

Bodemonderzoeken

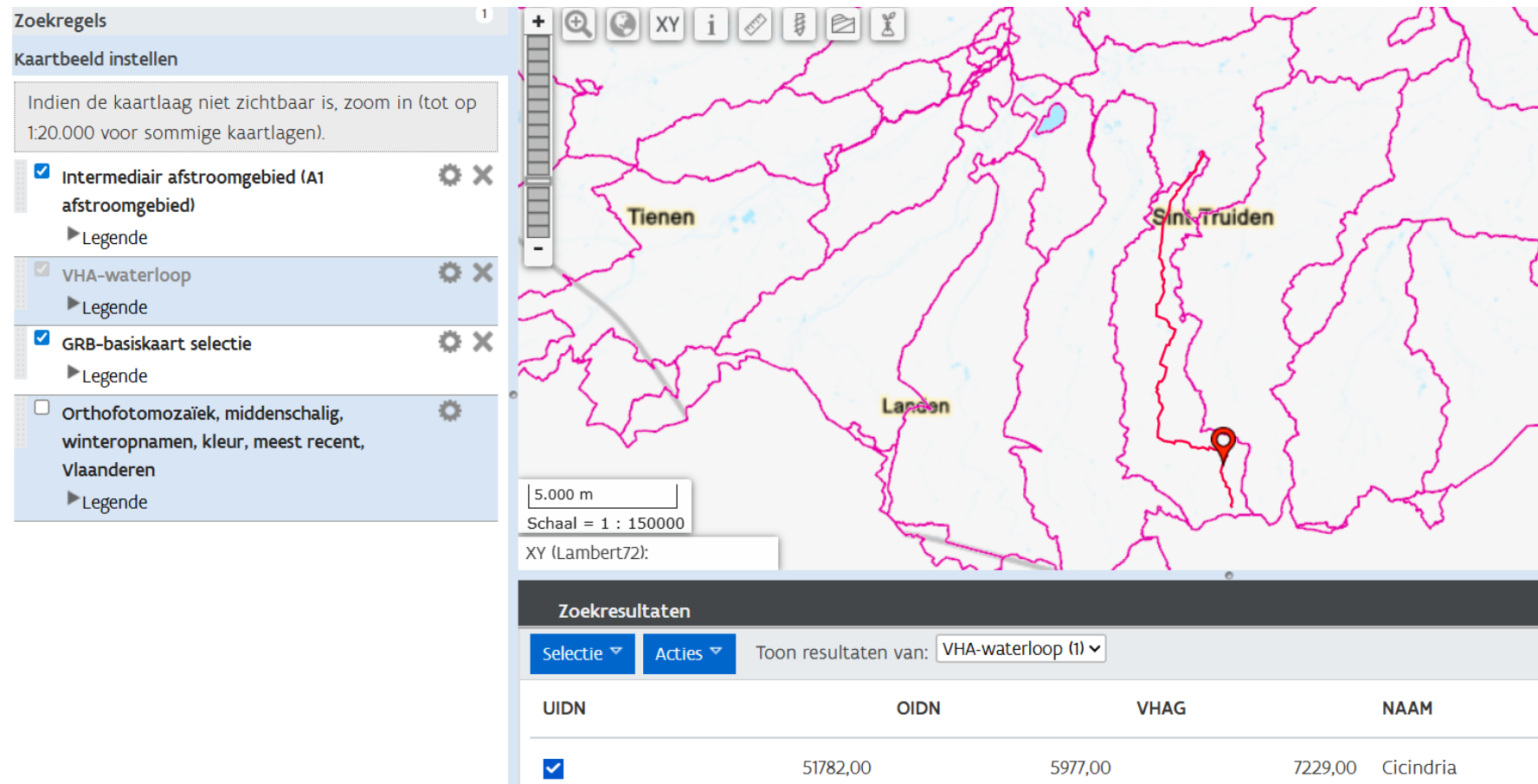
Slibruimingswerken

...

Voorbeeld case Melsterbeek/Cicindria St-Truiden

Problematisch waterbodembodem afwaarts te St-Truiden, hoge sedimentaanvoer uit opwaartse gebieden

Gebiedsgerichte
aanpak

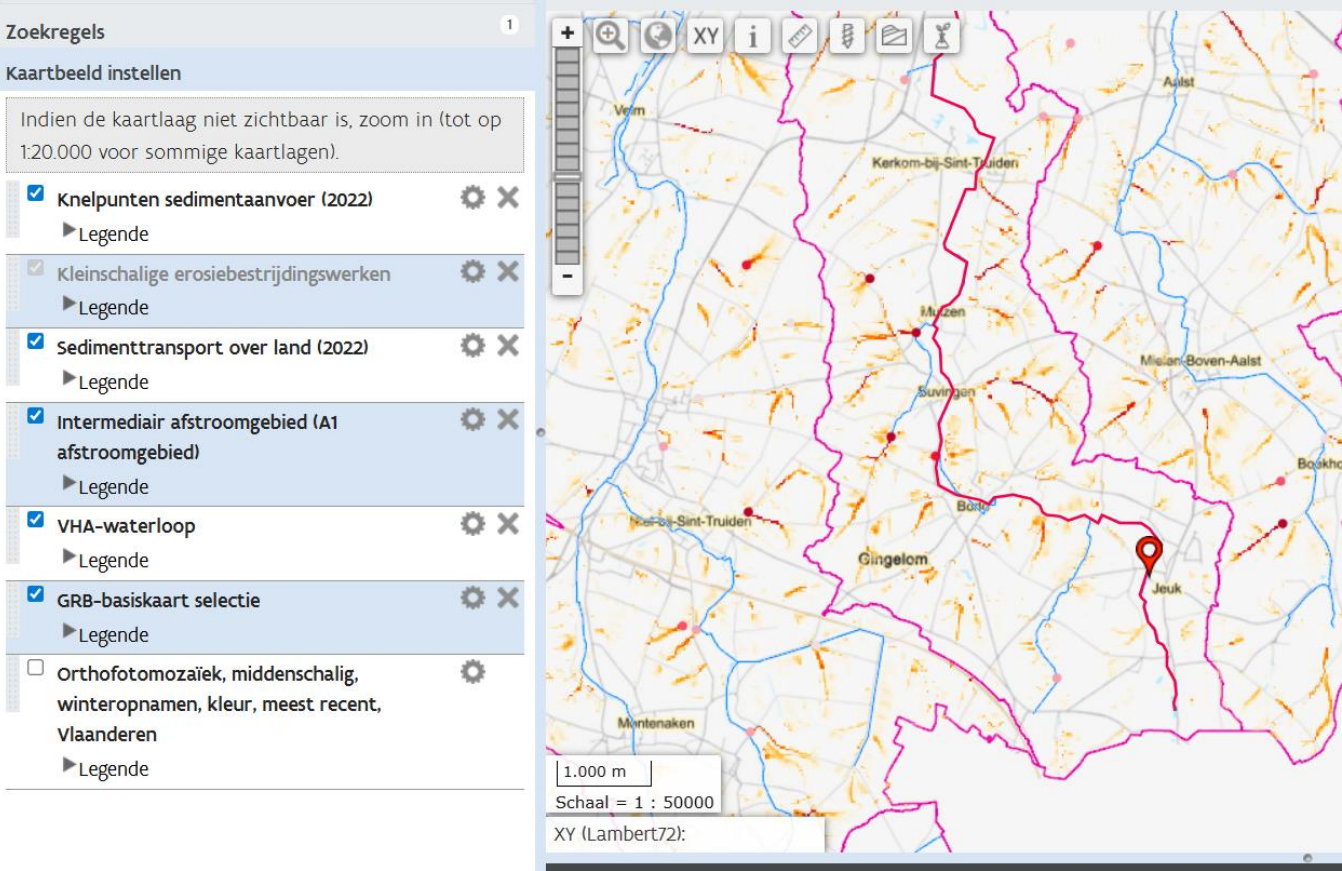
Sediment aan de bron

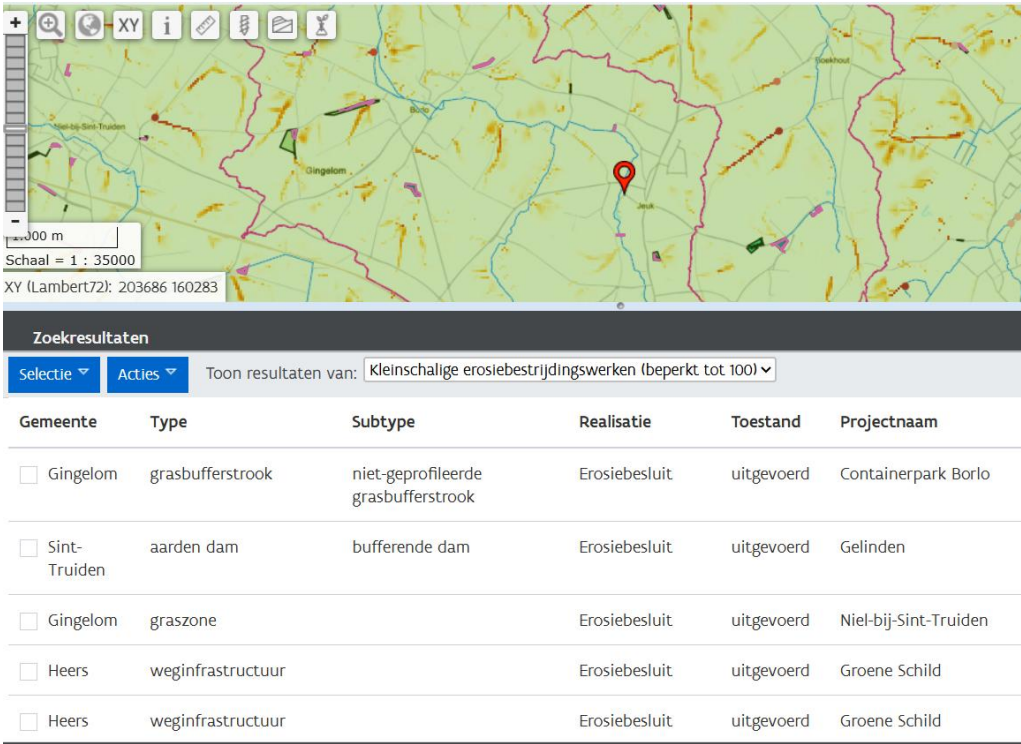
sanering aan de
monding

Voorbeeld case Melsterbeek/Cicindria St-Truiden

Sediment aan de bron

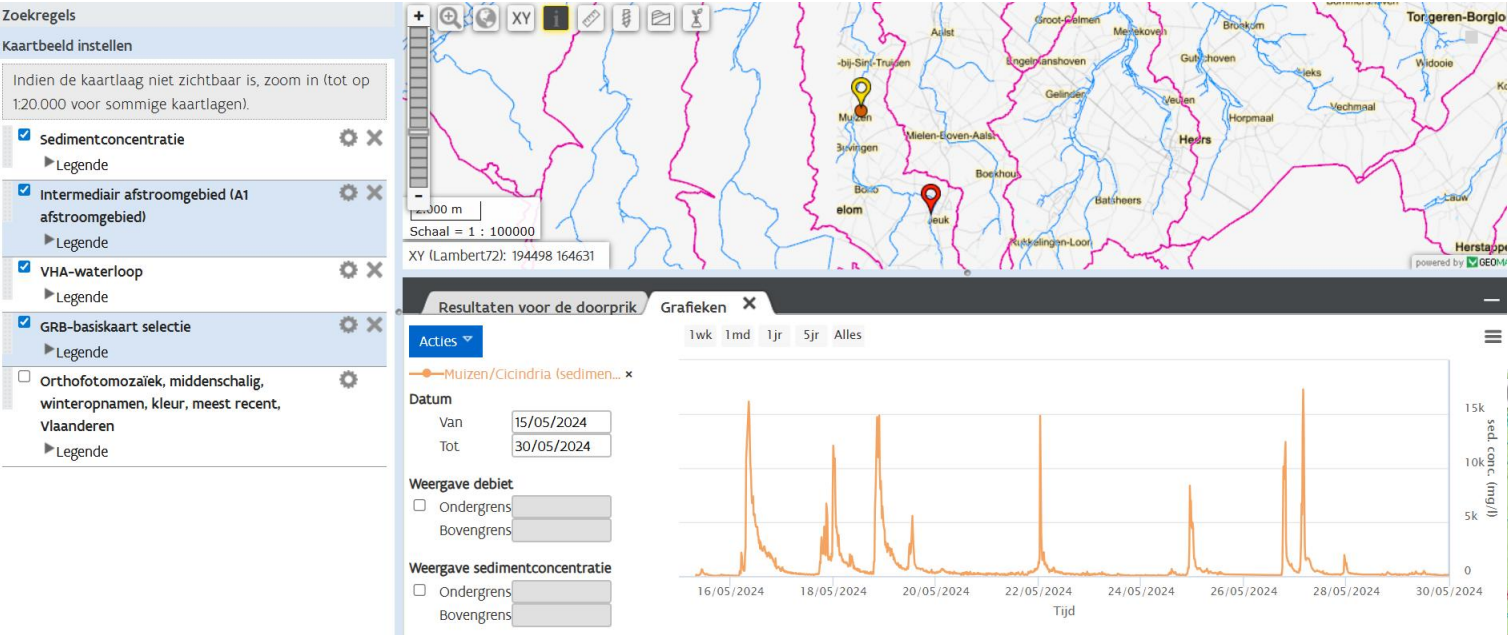

Erosie, sedimenttransport en knelpunten

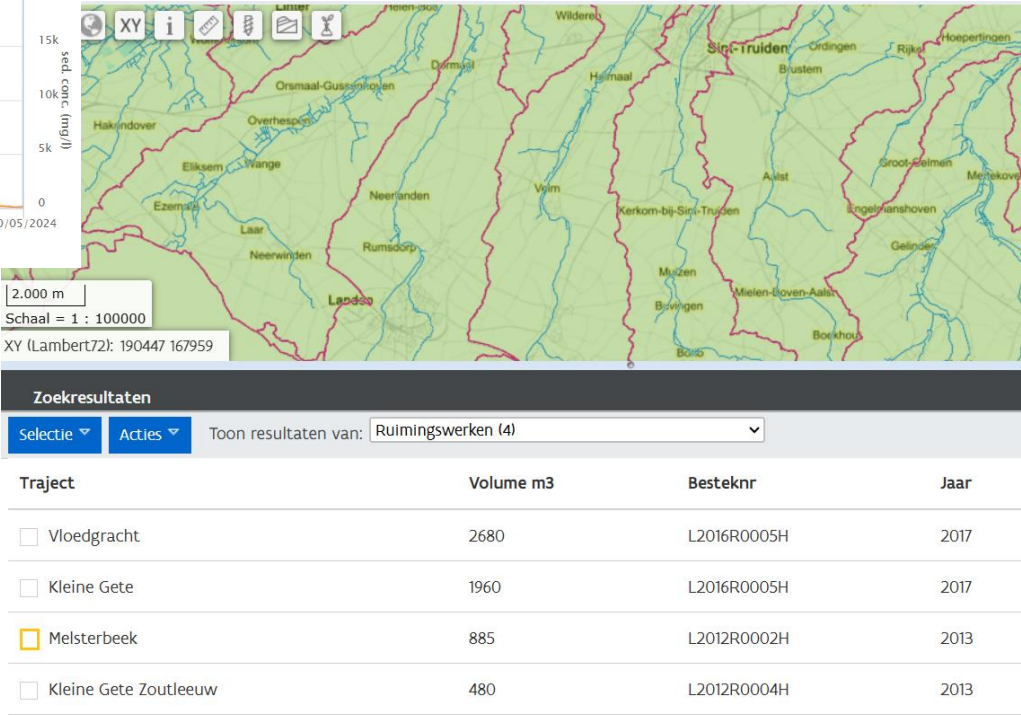

Voorbeeld case Melsterbeek/Cicindria St-Truiden

Sedimenttransport in de waterloop

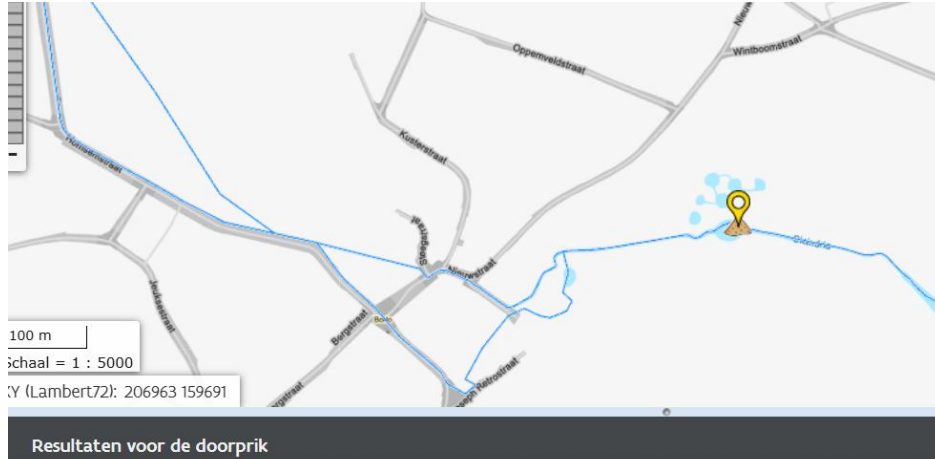
Sedimentmetingen in de waterloop

Ruimingswerken in de waterloop

Voorbeeld case Melsterbeek/Cicindria St-Truiden

Maatregelen en geplande werken in het stroomgebied

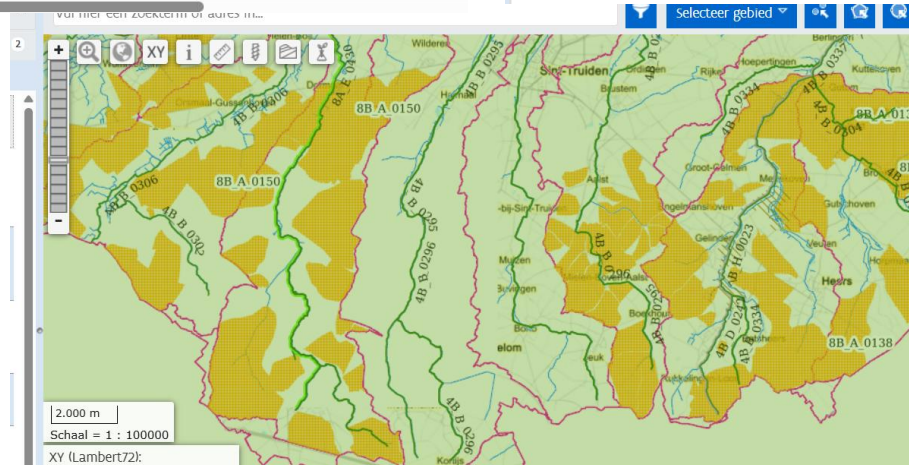
Sedimentvangen

Sedimentvang:

FeatureInfoCollection - layer name: 'Sedimentvang'

OBJECTID	VHAG	X	Y	Benaming	Toestand	Datum opname	Breedte	Lengte	Oppervlakte	Volume
4433	7229	Null	Null	Cicindria	Null	Null	Null	Null	Null	434

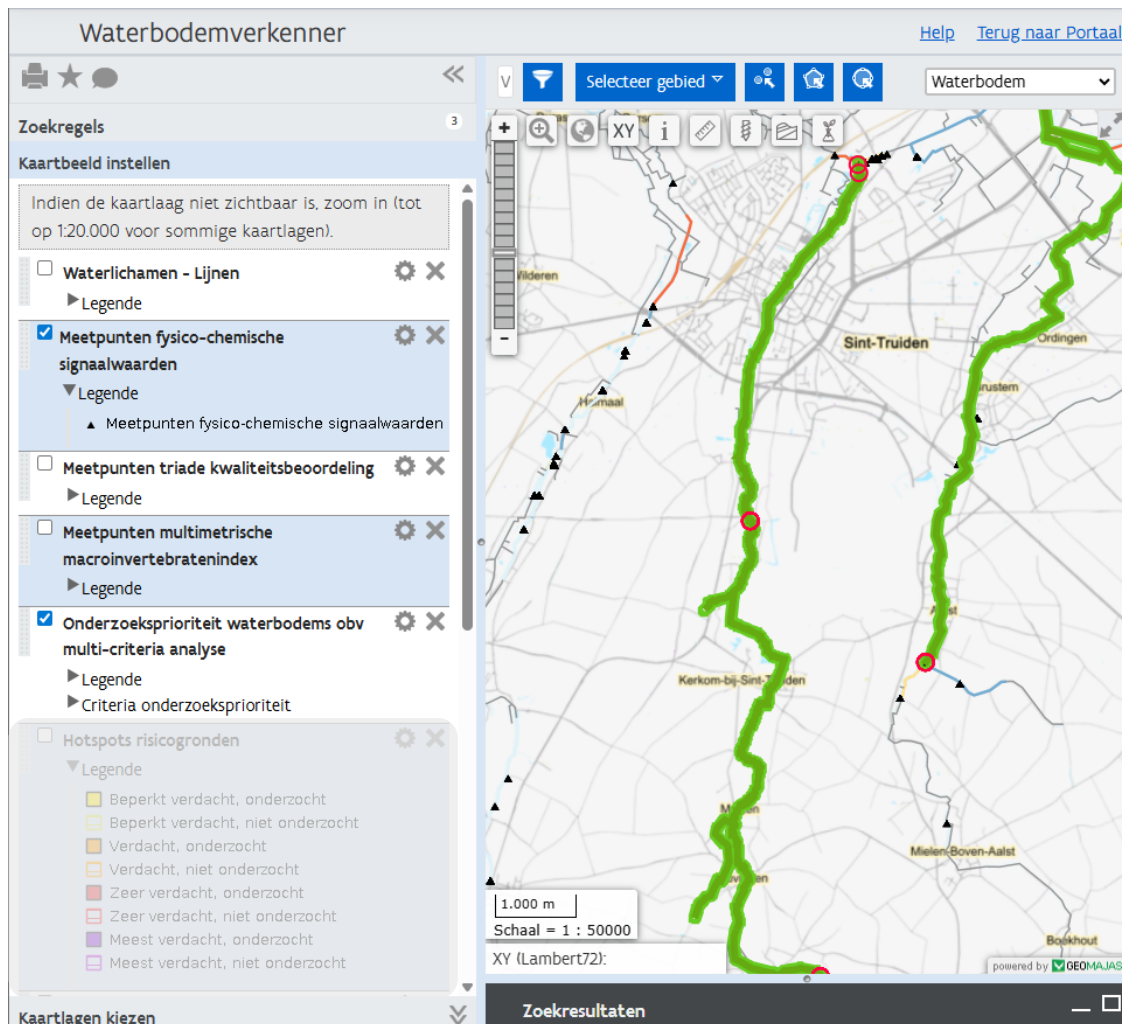
Zoekresultaten								
Selectie	Acties	Toon resultaten van: Stroomgebiedbeheerplan acties 2022-2027 – lijnen (6)						Aantal zoekre
Actienr	Bekken	Magroep	Actietitel	Schaalnive	Planonderd	Initiatief	Fiche	Draagtbij
☐ 4B_B_0295	Demerbekken	4B	Beek- en valleierstel voor het afstroomgebied in de provincie Vlaams Brabant van de Melsterbeek, waterlopen 2de en 3de categorie in het kader van integraal project	Gebiedsspecifieke actie	Demerbekken 2022-2027	Polder en/of Wateringen: Watering van St-Truiden, Provincie Vlaams-Brabant	Fiche	ja

Acties SGBP 3

Voorbeeld case Melsterbeek/Cicindria St-Truiden

Waterbodembodemkwaliteit in de waterloop

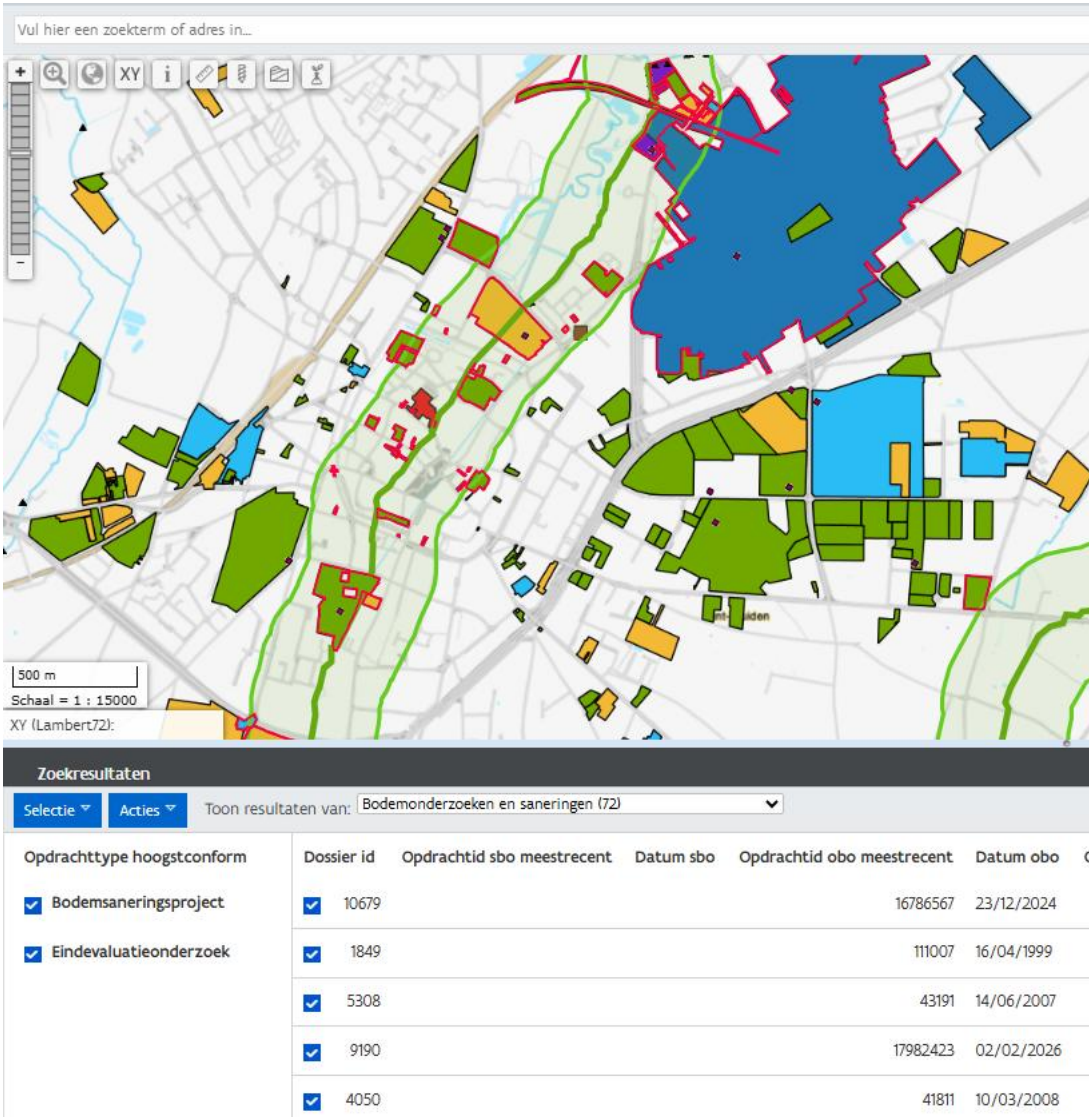
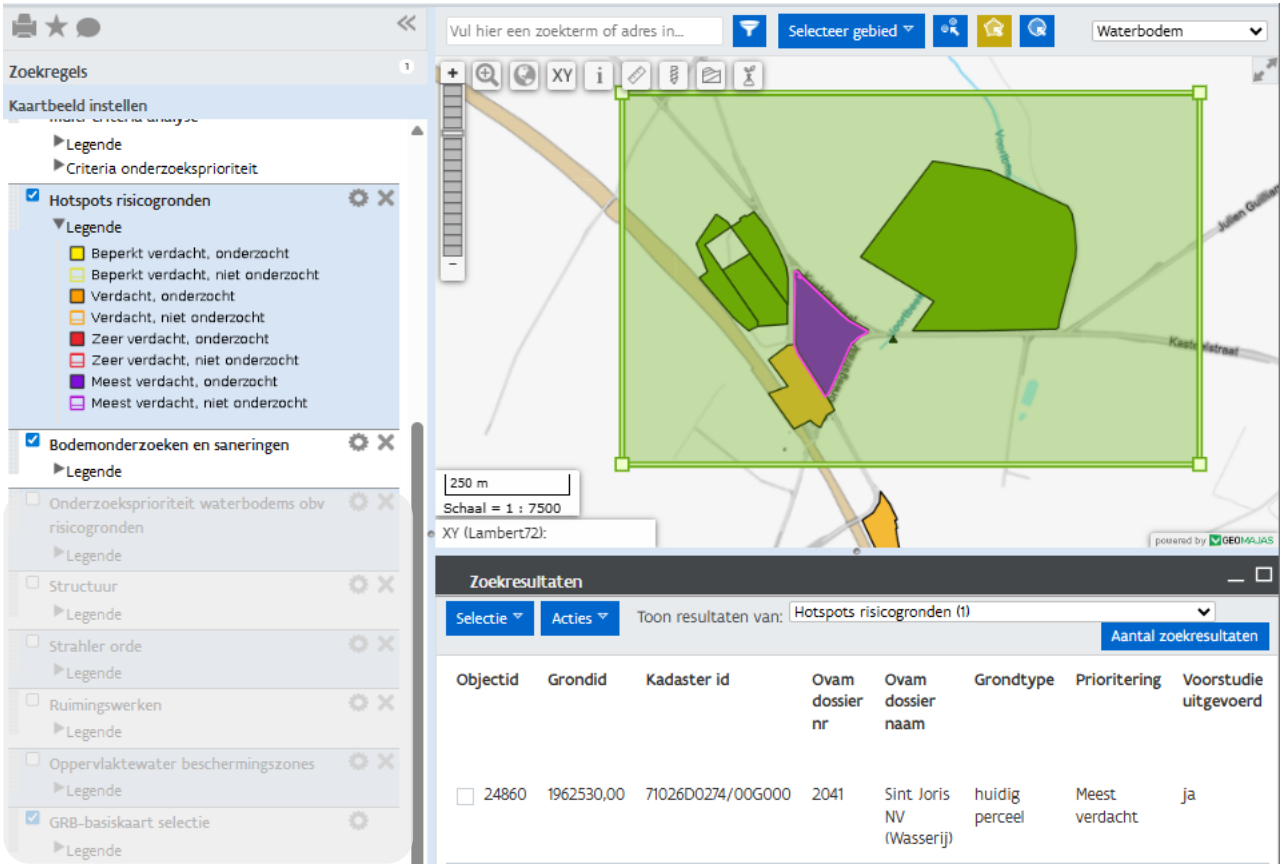

Beoordeling tw	Bron	VHA code	Meetpunt	Locatiebeschrijving	X L72	Y L72	Datum	Parameter	Detectieconditie	Meetwaarde	Meeteenheid
☒ Slecht	☒ Provincie Limburg	7075802	E004554	lekzone zandvang wachtbekken Bevingen	207154	164848	03/01/2018	Fluoranteen	=	6,50	mg/kg ds
	☒ Provincie Limburg	6036514	E004588	lekzone zandvang wachtbekken De Wiel - Aalst, Erberstraat	209253	163152	03/01/2018	Fluoranteen	=	6,40	mg/kg ds
	☒ Provincie Limburg	7075802	E004554	lekzone zandvang wachtbekken Bevingen	207154	164848	03/01/2018	Benzofalpyreen	=	2,00	mg/kg ds
	☒ Provincie Limburg	6036514	E004588	lekzone zandvang wachtbekken De Wiel - Aalst, Erberstraat	209253	163152	03/01/2018	Benzofalpyreen	=	1,90	mg/kg ds
	☒ OVAM	3600172	1992048		208452	169122	12/11/2019	Lood	=	400,00	mg/kg ds

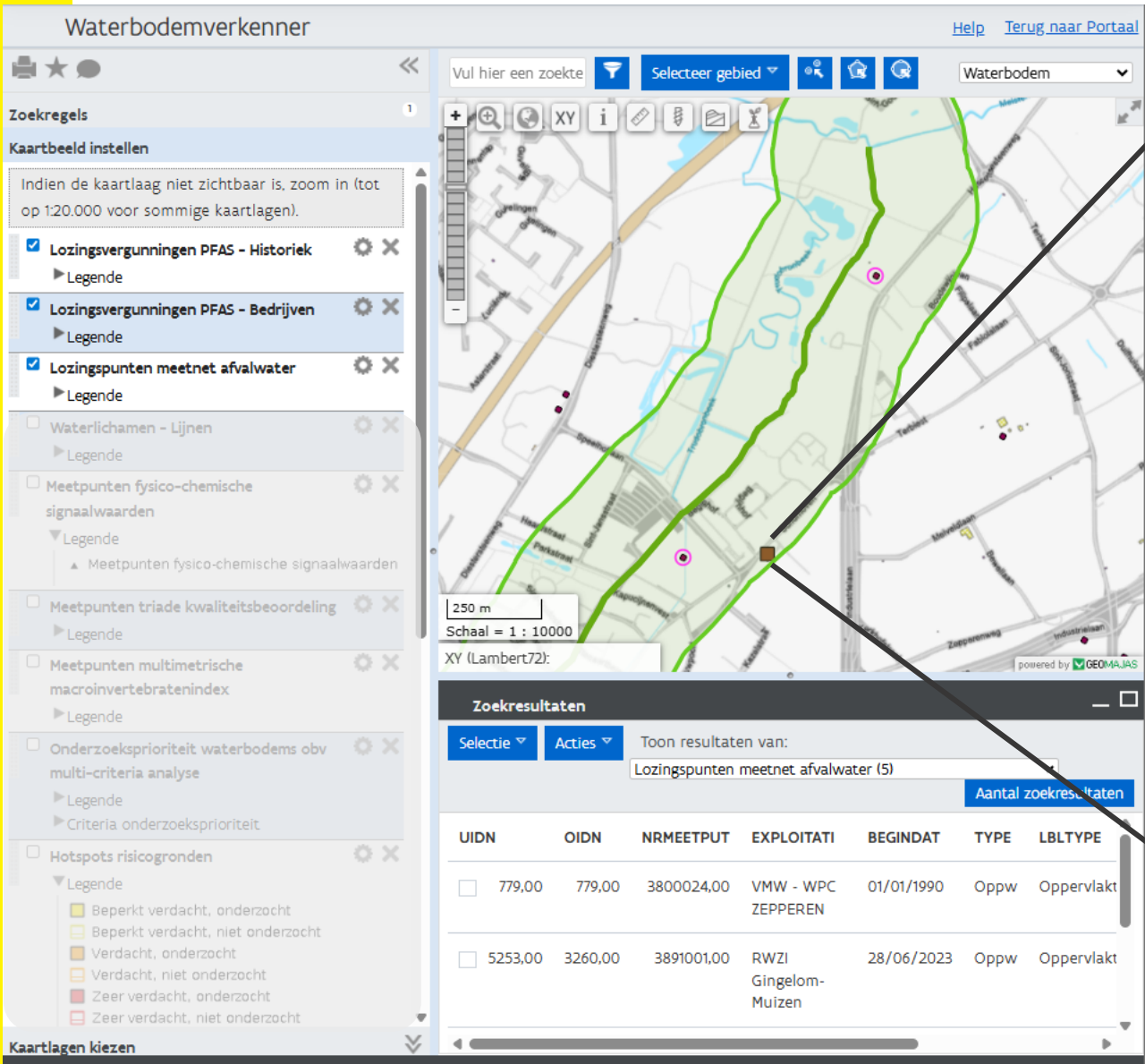
=> Risico-parameters zijn PAK's en zware metalen

Voorbeeld case Melsterbeek/Cicindria St-Truiden

Historische verontreinigingsbronnen

Voorbeeld case Melsterbeek/Cicindria St-Truiden

Huidige en historische lozings (WIP)

Selectie		Acties		Toon resultaten van: Lozingsvergunningen PFAS - Historiek (19)					
Begin datum	Eind datum	Afvalwaterstroom aard code	Afvalwaterstroom lozend op code	Meetpunt nr	Parameter	Max concentratie	Eenheid	Type	
02/05/2024	20/05/2025	Bedrijfsafvalwater	Riool	AW3800007	6:2 FTS	0,10	µg/L	Bijzonder	
02/05/2024	20/05/2025	Bedrijfsafvalwater	Riool	AW3800007	PFOS	0,10	µg/L	Bijzonder	
19/10/2022	01/05/2024	Bedrijfsafvalwater	Riool	AW3800007	PFOS	0,10	µg/L	Bijzonder	
19/10/2022	01/05/2024	Bedrijfsafvalwater	Riool	AW3800007	6:2 FTS	0,50	µg/L	Bijzonder	
19/10/2022	01/05/2024	Bedrijfsafvalwater	Riool	AW3800007	6:2 FTS	0,10	µg/L	Bijzonder	
19/10/2022	01/05/2024	Bedrijfsafvalwater	Riool	AW3800007	PFOS	0,50	µg/L	Bijzonder	
19/10/2022	01/05/2024	Bedrijfsafvalwater	Riool	AW3800007	PFOS	1,50	µg/L	Bijzonder	
08/11/2018	18/10/2022	Bedrijfsafvalwater	Riool	AW3800007	PFOS	1,50	µg/L	Bijzonder	

De kracht van de verkenner

Verschillende organisaties leveren **hun eigen gespecialiseerde data**

bv. waterkwaliteit (VMM), bodemverontreiniging (OVAM), hydrologie, infrastructuur ...

Data centraliseren en integreren = één gedeelde kennisbasis die systeemanalyse en beter water- en sedimentbeheer mogelijk maakt

Blik naar de toekomst

- ▶ Verdere uitbouw met nieuwe kaartlagen en data
- ▶ Inhoud nog meer afstemmen op basis van noden
- ▶ Bevraging sedimentverkenner

Bevraging sedimentverkenner

Bedankt voor uw aandacht!

Contact:

wim.clymans@vito.be (Vito)

n.vanransbeeck@vmm.be (VMM)

De Sediment- en Waterbodemverkenner, een samenwerking van:

